

*Broers Basiel August en Maurice met pastoor Coeman –
Gemeentearchief Zedelgem, archief familie Coeman en familie Vanbelle - Develter*

Basiel, Basiel, Maurice en Francis Coeman

Herdenking Wapenstilstand – Zedelgem, 11 november 2021

COEMAN

BASTIUS

SOLDAT

4^e LINIEREGIMENT

geboren te AERTRYCKE

den 28 oktober 1831

stierf voor België

den 18 maart 1871

V. V. O.

Voorwoord

De Vaderlanderkes “Zedelgem Herdenkt” zetten zich ook dit jaar samen met het gemeentebestuur weer in voor de 11 novemberviering. Al enkele jaren was het de gewoonte om een Groot-Zedelgense gesneuvelde of oorlogsslachtoffer extra onder de aandacht te brengen met een uitgewerkte brochure. Na een noodgedwongen pauze van twee jaar ten gevolge van COVID, belichten de Vaderlanderkes in deze editie maar liefst vier gesneuwelden, allen telgen van de bekende Aartrijkse familie Coeman.

Auteur Patrick Arnou schetst met verve de met elkaar verbonden levensverhalen van de gesneuvelde Coemans. Via stamvader Basiel Coeman, leren we zijn kleinzonen Basiel Francis en Basiel August kennen. Basiel Francis moest als oudste zoon zijn dienstplicht vervullen en werd bij het uitbreken van de oorlog weer opgeroepen. Hij vocht bij het 4e en het 24e Linieregiment en overleed op 13 maart 1917 aan de gevolgen van zijn verwondingen in het militair hospitaal Clep. Zijn neef, Basiel August, legde een ander traject af. Hij koos voor een militaire carrière en wisselde tijdens de oorlog periodes aan het front af met verlofperiodes. Deze rustperiodes spendeerde hij vaak met zijn oompastoor Karel Coeman en zijn jongere broer Maurice Coeman, die als 18-jarige werd opgeroepen en helaas ook in het militair hospitaal Clep stierf op 28 september 1918, de eerste dag van het Bevrijdingsoffensief. Een dag later vond ook Basiel August de dood bij de aanval op Stadenberg. Tot slot volgen we de familiegeschiedenis verder tot Charles Coeman, de broer van Basiel Francis. Hij week uit naar de VS en zijn beide zonen werden bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog opgeroepen om in Europa mee te vechten met de geallieerden. De oudste zoon, Basiel Francis, overleefde de oorlog. De jongste, Francis J. Coeman, overleed door een landmijn op 1 april 1945.

Een beklijvend verhaal, dat dankzij de inzet van vele vrijwilligers voor het eerst kan worden verteld in deze mooie brochure vol uniek fotomateriaal. Wij wensen dan ook zowel Patrick als De Vaderlanderkes van harte te bedanken en te feliciteren met deze brochure en jullie, als lezer, veel leesgenot toe te wensen.

Schepen van archief & erfgoed
Jurgen Dehaemers

Burgemeester
Annick Vermeulen

Ten geleide

Na bijna twee jaren in een wereld die geteisterd wordt door een pandemie, krijgt deze 11 November wel een diepere betekenis. Er zijn heel veel doden gevallen. Mensen leven in angst en onzekerheid en hopen angstvallig op betere tijden waar men terug in volle vrijheid kan leven. Vrijheid is toch één van de fundamenteën van de samenleving.

Het is juist voor die vrijheid dat onze voorvaders tijdens de wereldoorlogen met veel overgave hebben gestreden opdat dit hoogste goed voor de samenleving gevrijwaard zou blijven.

In deze brochure herdenken wij vooreerst de gebroeders Basiel August en Maurice Coeman, stammend uit een diep christelijke familie, die beiden het hoogste offer hebben gebracht. Inzet voor de medemens en het vaderland kenmerkt de familie Coeman die naast strijders in “De Groote Oorlog” ook tal van geestelijken kende. Wij brengen verder ook eer aan de onfortuinlijke neef Basiel Francis en achterneef Francis J. Coeman, een afstammeling van naar de VS uitgeweken familieleden. Zij sneuvelen respectievelijk in WO I en WO II.

Basiel Francis, Basiel August, Maurice en Francis sneuvelen op jonge leeftijd op het veld van eer. Zij haalden de geschiedenisboeken niet, maar hun inspanningen zijn even heldhaftig. De overtuiging, moed, ontberingen, en opoffering van deze jonge soldaten staan centraal in dit verhaal.

Wij hebben ervoor geopteerd om in de brochure belangrijke momenten en mensen van de familie Coeman in de kijker te zetten om alzo de kenmerkende waarden voor de familie zoals samenhang, verbondenheid en onvoorwaardelijke inzet op gepaste wijze te illustreren. Hierdoor krijgt deze brochure en hulde aan de strijders binnen de familie Coeman een diepere waarde en beseffen we eens te meer dat hun opofferingen niet voor niets waren.

Luc GEERS

Luitenant-kolonel

Voorzitter De Vaderlanderkes “Zedelgem herdenkt”

Basiel, Basiel, Maurice en Francis Coeman

Patrick Arnou

De familie Coeman in Aartrijke

Bidprentje van stamvader Basiel Coeman – Gemeentearchief Zedelgem

Op 30 april 1849 werd in het gemeentehuis te Aartrijke het huwelijk gesloten tussen de 34-jarige Basiel Coeman¹ en de 25-jarige Sophie Wittezaele. Twee dagen later huwde het paar voor de kerk. Basiel Coeman was afkomstig van Beernem, maar ten tijde van zijn huwelijk was hij dienstbode op de hoeve van Bernard Vandebussche op het Litterveld te Aartrijke.² Zijn bruid Sophie was de dochter van de Aartrijkse kleermaker Henri Wittezaele. Niemand van de gehuwden, noch de aanwezigende ouders van de bruid konden lezen of schrijven.

Basiel Coeman had zeker geen gemakkelijk leven achter de rug. Zijn moeder Coleta Coeman was geboren in Beernem. Zij was daar op 3 mei 1803 gehuwd met de twintig jaar oudere werkman Emanuel Boterman³. Uit dit huwelijk werden in 1804, 1807 en 1809 drie zonen geboren.

Nauwelijks een jaar na de geboorte van de jongste zoon stierf haar man. De kinderen waren toen dus zes, drie en één jaar oud. Moeder Coleta Coeman moest als spinster proberen het gezin te onderhouden.

¹ In de registers van de burgerlijke stand werden de familienamen Coeman en Koeman door elkaar gebruikt. Voor de Aartrijkse familietak bepaalde een Vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge van 9 augustus 1887 dat het voortaan steeds Coeman moest zijn.

² Nu Ossebilkstraat 39.

³ De naam wordt ook Botterman geschreven.

Op 17 juni 1814 beviel zij opnieuw van een zoon. Het kind was onwettig bij gebrek aan erkenning door de vader en kreeg de naam Basiel Coeman. Toen Basiel amper vijf jaar oud was, overleed ook zijn moeder en werd hij volle wees. Wezen werden in die tijd dikwijls geplaatst in landbouwersgezinnen. Dit kan ook bij Basiel Coeman het geval geweest zijn en mogelijk kwam hij zo in Aartrijke terecht.

Nog geen zes maanden na hun huwelijk kregen Basiel Coeman en Sophie Wittezaele een eerste zoontje dat de naam Karel Lodewijk kreeg. Het kind overleed nog vóór het twee jaar oud werd. Er volgden daarna nog negen kinderen, zes meisjes en drie jongens.

Vaandel van de Cistjes in de kerk te Aartrijke

Basiel en Sophie slaagden erin zich omhoog te werken binnen de Aartrijkse dorpsgemeenschap. Hij werd "kutser", een niet meer bestaand beroep. De kutser kocht dieren – vooral varkens – op bij mensen en slachtte deze bij hem thuis. Het vlees verkocht hij dan op een vleesmarkt in de stad. Het gezin was erg katholiek. In 1866 werd Basiel voorzitter van de Aartrijkse "Cistjes", officieel de aartsbroederschap van de Heilige Franciscus Xaverius genoemd. Deze

toen bloeiende vereniging wilde de proletarisering van de arbeiders tegengaan door hen niet alleen materieel te helpen, maar vooral door hun morele en godsdienstige verheffing te bevorderen. Een zus van Sophie Wittezaele trad in bij de lokale kloostergemeenschap van de Heilige Familie te Aartrijke. Ze volgde drie jaar normaalschool te Tielt en werd hoofdonderwijzeres van de gemeentelijke meisjesschool te Aartrijke. Dit bracht ongetwijfeld sociale promotie mee voor Basiel en Sophie.

Gedenkkaart bij de priesterwijding van Karel Lodewijk Coeman te Kamerijk op 21 december 1889 – Bisschoppelijk archief Brugge

Ook de kinderen van Basiel en Sophie klommen verder de lokale sociale ladder op. De hoofdvogel ging daarbij ongetwijfeld naar de zoon Karel Lodewijk Coeman – genoemd naar zijn vooroverleden broer – die pastoor kon worden.⁴ Dit was toen een grote eer, die afstraalde op de ganse familie. De twee andere zonen Francis en August bleven in Aartrijke wonen. De eerste was aanvankelijk

⁴ Dit ging wel niet van een leien dakje. Karel Lodewijk – gewoonlijk enkel Karel genoemd – had zijn middelbare studies gedaan in het college van Tielt. Hij probeerde daarna priesterstudies aan te vatten in het seminarie in Brugge, maar werd daar ongeschikt bevonden. Hij kon wel de priesteropleiding beginnen in het seminarie van Kamerijk (Noord-Frankrijk) en werd daar op 21 december 1889 tot priester gewijd. Hij kwam eerst als onderpastoor in de Sint-Jozefskerk van Roubaix terecht, waar hij ook werd aangesteld voor de pastorale werken voor de vele Vlamingen die toen in Roubaix woonden. In 1907 werd hij pastoor te Spijker en in 1914 te Socx (beiden Noord-Frankrijk). In 1923 werd hij wegens gezondheidsredenen op rust gesteld en kwam terug in Aartrijke wonen, waar hij op 15 april 1940 overleed.

konijnenkoopman, maar breidde later uit naar vee. Hij had ook een herberg. De tweede werd postbode.

Bij de dochters werd Eulalie Coeman kloosterzuster, net als haar tante. Een andere dochter Clementia huwde met Richard Vandewalle, een telg uit de toen bekende Aartrijkse kostersfamilie Vandewalle. Zelf was Richard drukker en kerkbaljuw. Na zijn vroegtijdig overlijden op 10 december 1910, hertrouwde Clementia Coeman met de Aartrijkse onderwijzer Richard Monteyne. Deze laatste zette ook de drukkerij van haar eerste man verder.⁵ Weer een andere dochter Euphrasie Coeman huwde met de Aartrijkse bakker Gustaaf Fonteyne. Hun bakkerij bevond zich tegenover de kerk in het centrum van Aartrijke. Zo ging de familie Coeman behoren tot de Aartrijkse middenklasse.

Basiel Francis Coeman: een jonge Aartrijkse veehandelaar

Hierboven spraken we al even over Francis Coeman, veehandelaar en herbergier. Hij huwde op 3 mei 1889 te Aartrijke met Virginie Devogelaere. Francis Coeman was toen 31 jaar.⁶ Francis en Virginie kregen samen acht kinderen: vijf zonen en drie dochters. Een zoontje en een dochtertje overleden nog in hun eerste levensjaar. Zes kinderen werden volwassen.

Hun oudste zoon werd geboren te Aartrijke op 19 oktober 1891 en kreeg als voornamen Basiel, gevolgd door Francis. De volgende dag werd het kind gedoopt in de parochiekerk. Dooppeter was zijn grootvader Basiel Coeman (vandaar ook zijn eerste naam Basiel). Doopmeter was Francisca Naessens, zijn grootmoeder langs moederszijde (vandaar zijn tweede naam Francis). In het bevolkingsregister vinden we Basiel Francis Coeman terug als veekoopman. Wellicht ging hij na zijn schooltijd helpen in de veehandel van zijn vader.

⁵ Deze drukkerij ging in 1925 over naar Alfons Coeman, een neef van Clementia Coeman (zoon van haar broer Francis Coeman). In 1963 nam Gabriël Coeman de zaak over van zijn vader Alfons. Zijn echtgenote Agnes Moeyaert breidde de bijhorende winkel in schoolartikelen uit met speelgoed. Dit groeide dan uit tot het Coemancenter en nog later Fun, waarin ook zoon Bart Coeman actief is.

⁶ Hij was geboren te Aartrijke op 26 december 1857.

In 1911 werd Basiel Francis opgeroepen voor zijn militaire dienst. Het vroegere systeem van loting was intussen afgeschaft door de Wet van 14 december 1909, die de verplichte legerdienst invoerde voor één zoon per gezin. Bij de infanterie ("voetvolk") bedroeg de dienstdtijd vijftien maanden. Als oudste zoon moest Basiel Francis dus naar het leger.

Hij "diende" bij het 4e Linierement in de kazerne de Poermolen⁷ aan de huidige Kazernevest te Brugge. Dit infanterieregiment verbleef sinds 1886 in Brugge. De meeste dienstplichtigen van de Brugse regio kwamen daar terecht voor hun militaire dienst. In de loop van 1912 zwaaide Basiel Francis af en kon hij terug naar huis in Aartrijke, maar niet voor lang...

De verdwenen Poermolenkazerne te Brugge – Collectie Patrick Arnou

⁷ Later de Rademakerskazerne genoemd. Dit gebeurde als hulde aan Maximilien Rademakers, een vroegere bevelhebber van het 4^e Linierement die sneuvelde op 12 juni 1915 bij een bombardement op de voorposten in de sector Diksmuide.

Basiel Francis Coeman in de Eerste Wereldoorlog

Op 28 juni 1914 werd in Sarajevo het kroonprinsenvrouwpaar Franz Ferdinand en Sophie Chotek omgebracht bij een aanslag. Dit zette een raderwerk in gang dat leidde tot de Eerste Wereldoorlog.

De Belgische regering zag het onheil met rasse schreden naderen. Men aarzelde echter om al meteen tot een algemene mobilisatie van de troepen over te gaan. Op 29 juli 1914 werd beslist om het leger op een "versterkte vredesvoet" te brengen. Naast de in dienst zijnde lichten 1913, werden de afgezwaaide soldaten van de lichten 1910, 1911 en 1912 terug opgeroepen.

Basiel Francis Coeman als soldaat – Gemeentearchief Zedelgem, collectie Gabriël Coeman

Daartoe behoorde dus ook Basiel Francis Coeman (lichting 1911). De rijkswacht van Torhout kwam de oproepingsbrieven afgeven op het gemeentehuis te Aartrijke. De veldwachter bezorgde deze overal thuis. Er speelden zich ontroerende tafereelen af aan de tramhalte in de Engelstraat, waar de opgeroepen zich verzamelden om naar Brugge af te reizen. Iedereen was echter trouw op post: "Niet één blijft achter" meldde de veldwachter fier.⁸ Het was echter nog maar de voorbode voor meer. Enkele dagen later volgde wel een algemene mobilisatie, waarbij eerst de lichten 1901 tot 1909, en later ook nog eens die van 1899 en 1900 werden opgeroepen.

⁸ Jonckheere, D., Aartrijke 1914-18, Cornille, Torhout, 1964, p. 3.

Basiel Francis Coeman kwam in Brugge weer bij het 4^e Linieregiment terecht. In de nacht van 3 op 4 augustus 1914 verliet dit regiment de stad, de militaire muziekkapel op kop. Ze werden met de trein overgebracht naar het station van Vertrijk bij Tienen. Daar kreeg Basiel Francis Coeman op 12 augustus 1914 zijn vuurdoop in de Slag van Halen, waar er een overwinning kon worden behaald op de Duitse cavalerie. Dit kon echter de Duitse overmacht niet blijvend stoppen en het 4^e Linieregiment trok zich terug, eerst op het verstrekte bolwerk Antwerpen en nadien naar West-Vlaanderen en de IJzer. Een aantal Aartrijkse soldaten kon tijdens de terugtocht nog even thuis binnenspringen. We weten niet of dit ook voor Basiel Francis het geval was.

Op 18 oktober 1914 brak de Slag aan de IJzer los. Tijdens deze slag moest Basiel Francis Coeman op 22 oktober 1914, zwaar ziek, worden geëvacueerd vanuit Pervijze. Op 30 oktober 1914 bracht men hem binnen in het Hôpital Complémentaire nr. 37 in het Franse Dieppe. Dit militair hospitaal was inderhaast georganiseerd in een aantal hotels, een casino, een college en een gesticht van kloosterzusters. Hij werd daar verzorgd tot 19 januari 1915. Dan werd hij overgebracht naar het hersteltehuis dat het Belgisch leger intussen had opgezet in

Uitgeputte Belgische soldaten tijdens de terugtocht vanuit Antwerpen (oktober 1914) - Collectie Patrick Arnou

Pourville-sur-Mer (ook bij Dieppe). Op 20 september 1915 keerde hij terug naar het front aan de IJzer. Door een legerhervorming ging hij op 8 december 1916 over naar het heropgerichte 24^e Linierregiment.⁹

Achter het front

Tijdens de oorlog waren de meeste frontsoldaten volledig afgesloten van hun familie, wat zwaar woog. Wie familie of bekenden had in het niet-bezette gedeelte van België of in Noord-Frankrijk maakte daar dankbaar gebruik van om zo toch een vorm van thuis terug te vinden.

Het dorpscentrum van het Noord-Franse Socx vóór de Eerste Wereldoorlog – Gemeentearchief Zedelgem, archief familie Coeman en familie Vanbelle – Develter

⁹ Het 24^e Linierregiment was een zusterregiment van het 4^e Linierregiment, dat er heel nauw mee verbonden bleef. Begin augustus 1914 had men het 4^e Linierregiment te Brugge opgesplitst in twee regimenten wegens de grote toevloed van gemobiliseerde militairen. Deze opsplitsing werd einde oktober 1914 weer ongedaan gemaakt. In december 1916 werd de opsplitsing echter hernomen.

Basiel Francis Coeman had in dat opzicht geluk. Zijn oom Karel Coeman was juist vóór de oorlog tot pastoor benoemd in het Noord-Franse Socx, een kleine gemeente van toen ongeveer 700 inwoners tussen Bergues en Esquelbecq (arrondissement Duinkerke). Zijn pastorie werd druk bezocht door Vlaamse frontsoldaten. Dit was ook het geval voor zijn Aartrijkse neven, waaronder Basiel Francis Coeman. Bovendien vestigde eerste minister de Broqueville – die tot 4 augustus 1917 ook minister van oorlog¹⁰ was – dit ministerie van september 1916 tot augustus 1917 in en rond het kasteel Steenbourg bij Socx. De Belgische pastoor van Socx kon daardoor heel wat interessante contacten leggen met vooraanstaande militairen en ambtenaren.

Klooster en school van de zusters van de Heilige Familie te Hoogstade - Gemeentearchief Zedelgem, collectie Zusters van het Geloof

Een andere plaats waar vele Aartrijkse soldaten op bezoek kwamen, was het klooster van de Zusters van de Heilige Familie te Hoogstade.¹¹ De zustercongregatie van de Heilige Familie uit Aartrijke had daar ook een klooster met meisjesschool. Tijdens de Eerste Wereldoorlog verbleven daar drie zusters die

¹⁰ Nu landsverdediging genoemd.

¹¹ Niet te verwarren met het ook te Hoogstade gevestigde klooster van de Zusters van Liefde van Kortemark, die in Hoogstade instonden voor het ouderlingengesticht Clep.

uit Aartrijke afkomstig waren. Ze legden er zich op toe om de Aartrijkse frontsoldaten zo hartelijk mogelijk te ontvangen. Eén van hen – zuster Maria Segier – hield een summier dagboek bij, waaruit blijkt dat ook Basiel Francis daar op bezoek kwam, net als zijn jongere broer Charles Coeman.¹²

Charles was tijdens de Eerste Wereldoorlog onder de wapens geroepen in Frankrijk. Allicht was hij één van de vele jonge mannen die daags vóór de Duitse inval op 15 oktober 1914 vanuit Aartrijke waren weggevlucht.¹³ De meesten van hen kwamen in Frankrijk terecht, waar ze tijdens de oorlog werden opgeroepen voor indiensttreding bij het Belgisch leger. Zo werd het voor Basiel Francis en Charles wel mogelijk om elkaar meer te zien.

Basiel Francis Coeman wordt zwaar gewond en sterft

De passerelle over het kanaal van Ieper naar de IJzer bij het bruggenhoofd Maison du Passeur - Verz. Stadsarchief Aalst, schenking A. Verhulst

Op 9 maart 1917 lag Basiel Francis in de sector van het front langs het kanaal van Ieper naar de IJzer, tussen de Drie Grachten en Steenstrate. Daar hadden de Belgen bij het vernielde Maison du Passeur – vóór de oorlog een herberg

¹² Geboren te Aartrijke op 9 december 1897.

¹³ Mogelijk was hij de metgezel van zijn neef Maurice Coeman, die toen ook vluchtte naar oompastoor in Socx (Zie verder).

met veerdienst – een soort bruggenhoofd uitgebouwd¹⁴. Een passerelle leidde er over het kanaal naar Belgische loopgraven in de eerste linie aan de overzijde. Het gebruik van deze nauwe brug was echter gevaarlijk. De Duitsers bezetten 400 meter verder de kanaaloever. Scherpschutters troffen herhaaldelijk overstekende Belgische soldaten.

Dit overkwam ook Basiel Francis Coeman wanneer hij die dag rond 18u¹⁵ via de passerelle het kanaal overstak. Hij werd getroffen door een geweerkogel in de linkerzijde van de buik. Men bracht hem zo spoedig mogelijk over naar de chirurgische voorpost Abelenhof in het achterland.¹⁶ De dokters stelden daar onmiddellijk vast dat zijn toestand zeer ernstig was en dat hij het allicht niet zou halen.

Chirurgische voorpost Abelenhof te Reninge - Westhoek verbeeldt, archief Davidsfonds Reninge Noordschote

¹⁴ In het Frans "redan" genoemd.

¹⁵ Toenmalige Belgische tijd.

¹⁶ De chirurgische voorposten lagen dicht bij het front dan de militaire hospitalen. Men had ervaren dat vooral gekwetsten met buikwonden bij hun transport naar de militaire hospitalen infecties opliepen. Om dit zoveel mogelijk te verhinderen, werden de gewonden eerst naar nieuw opgerichte chirurgische voorposten gebracht, waar ze veel vlugger geopereerd konden worden. Pas nadien werden ze overgebracht naar een militair hospitaal.

Zijn compagniecommandant Van Speybrouck zette de volgende dag een bijzondere spoedprocedure in werking om Basiel nog bij leven eervol te kunnen onderscheiden. In een kort verslag werd erop gewezen dat hij tot dan steeds een voorbeeldig gedrag had vertoond. Hij gedroeg zich erg dapper in de strijd en was niet alleen erg toegewijd aan zijn plichten, maar bleek ook een voorbeeld van solidariteit met anderen. Blijkbaar was hij ook voorgedragen om tot korporaal bevorderd te worden.

Het verbaast toch wel om te zien hoe dit voorstel – in oorlogsomstandigheden – nog dezelfde dag alle hiërarchische rangen kon passeren. Het werd achter-eenvolgens positief geadviseerd door de majoor, hoofd van het bataljon¹⁷, door kolonel Degruiffroy als bevelhebber van het regiment, en door generaal-majoor Mahieu als hoofd van de brigade.

J'ai l'honneur de porter à votre connaissance que la Décoration m^{de}
de D'Or (art. 4) demandée le 1er mars 17 au G. G. G. pour le soldat Charles,
du 3, n'a pas été remise à l'intéressé. Cette distinction a été remise ce jour
même au soldat Coeman du 4 lui-même aussi, cas urgent, avec
l'assentiment du G. G. G.

Le Haut Général Com^{te} 19A.
P. O.
P. Le chef d'Etat-Major en ordre,
Polpin.

Beslissing om het ereteken dat klaar lag voor de soldaat Charles bij voorrang toe te kennen aan Basiel Francis Coeman - FOD Defensie, persoonlijk militair dossier

Zo kon de aanvraag nog diezelfde 10e maart 1917 voorgelegd worden aan luitenant-generaal Louis Bernheim, de divisiecommandant. Deze stemde ook in zodat aan Basiel Francis Coeman nog diezelfde dag het Oorlogskruis en het Militair Ereteken Tweede Klasse werden toegekend. Om hem nog bij leven te kunnen decoreren werd een ereteken gebruikt dat reeds klaarlag voor een andere soldaat.¹⁸ Die moest nu even wachten. Uit de publicatie van de onder-

¹⁷ Naam onleesbaar.

¹⁸ De soldaat Charles van het 3^e Linieregiment.

scheiding in de Legerbode¹⁹ van 19 mei 1917 blijkt dat Basiel Francis geen unicum was. De legeroverheid probeerde wel meer om zwaargewonde soldaten nog bij leven een eervolle onderscheiding toe te kennen.

Basiel Francis werd nog overgebracht naar het militair hospitaal Clep te Hoogstade²⁰, waar hij echter op 13 maart 1917 overleed. Hij werd drie dagen later begraven op de militaire begraafplaats te Reninge. We weten dit omdat zuster Segier in haar dagboek vermeldde dat ze die dag bezoek kreeg van pastoor Karel

Voorzijde van het militair hospitaal Clep te Hoogstade - Archief van het Koninklijk Paleis

Een ziekenzaal in een bijgebouw van het militair hospitaal Clep - Archief van het Koninklijk Paleis

16. *E. Hb. Coeman, Pastoor v. Soe M^r. Brian* 54
secretaris van Minister de Broqueville
Urgent: Basile Coeman, bij hunne
terughkomst van de leguboring van
Basile Coeman, begraven op het her
hof van Reninge.

Aantekening in het oorlogsdagboek van zuster Segier over de begrafenis van Basiel Francis Coeman - NAERT, U., Aartrijke in de Eerste Wereldoorlog, Deel 2. Dagboek van een zuster, 1983, p. 54

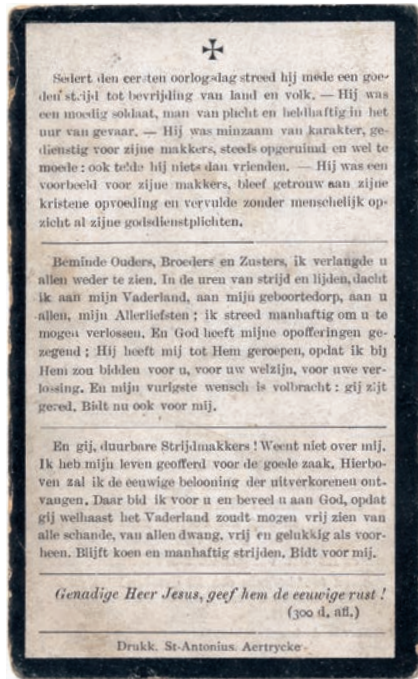
¹⁹ De Legerbode was een officieel soldatenblad dat driemaal in de week op 10.000 exemplaren werd uitgegeven door het Belgische ministerie van oorlog van september 1914 tot november 1918.

²⁰ In januari 1915 werd het militair hospitaal van Veurne om veiligheidsredenen (afstand Duits geschut) overgebracht van het College van Veurne naar het godshuis dat in 1873-1875 te Hoogstade was gebouwd met een legaat van notaris Joseph Clep. Dit hospitaal stond onder de leiding van kolonel-geneesheer Charles Willems, die voor de oorlog hoofdchirurg was van het Gentse Bijloke-hospitaal en professor aan de Universiteit te Gent.

Coeman, van de secretaris Briant van minister de Broqueville en van sergeant Basiel August Coeman, die allen terugkwamen van de begrafenis van Basiel Francis. Het verrast op het eerste gezicht wel dat een afgevaardigde van de minister aanwezig was op deze begrafenis van een "gewone" soldaat. Wellicht was dit niet vreemd aan het feit dat het Belgische ministerie van oorlog toen bij Socx was gevestigd.

Na zijn overlijden

Het overlijden van Basiel Francis werd pas maanden later bekend bij zijn ouders in Aartrijke. Dit bleef zelfs nog een tijd onzeker. Op 13 juni 1917 schreef Jules Depuydt in zijn dagboek: *"Krijgsgevangenen hebben geschreven dat Basile Coeman, zoon van francis, zou dood zijn (zij zouden veel beter zulke nieuwen niet laten weten)".* Er bleef echter twijfel en in hetzelfde dagboek lezen we op 25 augustus 1917:

Bidprentje Basiel Francis Coeman – Gemeentearchief Zedelgem

"Men verzekert dat Basile Coeman zoon francis ook zou dood zijn". Volledige zekerheid kwam er nochtans pas op zondag 23 september 1917: *Gerekommandeerd*²¹ in de missen: Basile Coeman. Zij hebben van paster Coeman de bevestiging bekomen dat hij werkelijk overleden is".

Klaarblijkelijk werd er nog tijdens de oorlog een bidprentje voor hem gedrukt in de Sint-Antonius-drukkerij van zijn tante Clementia Coeman en haar tweede echtgenoot Richard Monteyne. Daarop lezen we o.a.: "En gij, duurzame Strijdmakers! Weent niet over mij. Ik heb mijn leven geofferd voor de goede zaak. Hierboven zal ik de eeuwige belooning der uitverkorenen ontvangen. Daar bid ik voor u en beveel u aan God, opdat gij welhaast het Vaderland zoudt mogen vrij zien van alle schande, van allen dwang, vrij en gelukkig als voorheen. Blijft koen en manhaftig strijden. Bidt voor mij".

Grafzerkje van Basile Francis Coeman op de militaire begraafplaats te Hoogstade – Collectie Emiel Decock

Ook nog tijdens de oorlog werd aan Basile Francis postuum de bijkomende onderscheiding van ridder in de Orde van Leopold II toegekend. Na de oorlog kwam daar nog de Medaille van de IJzer bij. Hij kreeg ook vier frontstrepen.²² Zijn ouders ontvingen – naast de algemene dotatie van 300 frank, die aan alle oudstrijders (of hun nabestaanden) werd toegekend²³ – later nog een bedrag van 75 frank per maand frontdienst.²⁴ Samen gaf dit 2.475 frank, uiteraard in de toenmalige muntwaarde.

Basile Francis Coeman bleef rusten te Reninge tot zijn graf in 1968 – bij de opheffing van het kerkhof aldaar – werd overgebracht naar de militaire begraaf-

²¹ Iedere week werden in de missen o.a. de overledenen van de week afgeroepen.

²² De frontstreep was een streep die een militair op de mouw van zijn uniform mocht dragen. Naarmate hij langer in een gevechtszone had verbleven, kreeg hij meer frontstrepen. Er konden maximaal zeven frontstrepen bekomen worden, maar wie er zeven had kreeg er ook een achtste bij uit erkentelijkheid. Aan de frontstrepen was ook een vergoeding verbonden, die echter pas werd uitgekeerd vanaf een bepaalde leeftijd.

²³ Ingevolge de Wet van 1 juni 1919.

²⁴ Ingevolge de Wet van 25 augustus 1920. Deze Wet voorzag in een vergoeding van 75 frank per maand aan het front en van 50 frank per maand achter het front.

plaats van Hoogstade. Op de bronzen plaat van zijn grafzerkje Belgisch model staan drie van zijn onderscheidingen afgebeeld: ridder in de Orde van Leopold II, het Militair Ereteken Tweede Klasse en het Oorlogskruis.

Zijn broer Charles Coeman overleefde de Eerste Wereldoorlog wel. Op 17 oktober 1918 – de dag waarop Aartrijke werd bevrijd – kon hij zelfs reeds kort naar huis komen en zijn ouders terug in zijn armen sluiten. Het zal voor die mensen zeker een troost geweest zijn. Maar 27 jaar later zal ook Charles Coeman met het bijzondere leed geconfronteerd worden om een zoon te zien sneuvelen...

Het gezin van August Coeman

Het einde van de oorlog zou bijzonder tragisch worden voor het gezin van August Coeman, de oom van Basiel Francis. We vertelden hierboven reeds dat August postbode werd. Hij huwde op 20 juni 1893 te Aartrijke met de herbergiersdochter Romania Gadeyne. Zij kregen 10 kinderen, waarvan er vier zeer jong stierven. Er bleven drie zonen en drie dochters over. Het waren knappe kinderen die goed presteerden op school. Voor een artikel verschenen in het dagblad Het Volk van 10 september 1955 werd de zoon Remi Coeman (patercapucijn Firmien) geïnterviewd bij zijn derde afreis naar het toenmalige Belgisch-Congo. Hij vertelde hoe vader August hem in 1914 voor zijn plechtige communie een gouden uurwerk beloofd had op voorwaarde dat hij de eerste was op school. Remi werd inderdaad de primus, maar het gouden uurwerk kreeg hij niet, want intussen waren de Duitsers daar...

Basiel August Coeman: een beroepsmilitair in de Eerste Wereldoorlog

De oudste zoon van August Coeman en Romania Gadeyne was Basiel August Coeman, geboren in Aartrijke op 22 oktober 1894. Als enige in de familie Coeman koos hij voor een militaire carrière. Hij deed een aanvraag om beroepsvrijwilliger te worden bij het 4e Linieregiment te Brugge. Op 3 november 1911 liet de kolonel-regimentscommandant weten dat hij zich mocht aanbieden op het bureel in de Minderbroedersstraat te Brugge. Hij werd in december 1911 naar de regimentsschool in Menen gestuurd voor een opleiding als onderofficier. Bij zijn overlijden had hij de graad van eerste sergeant-majoor.

Groepsportret met Basil August Coeman tijdens een opleiding in het kamp van Beverlo in 1913 - Gemeentearchief Zedelgem, archief familie Coeman en familie Vanbelle - Develter

Geromantiseerde Belgische briefkaart met een beeld uit de Slag van Halen - Collectie Patrick Arnou

Hij bevond zich dus onder de wapens wanneer in augustus 1914 de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Samen met zijn regiment²⁵ vertrok hij in de nacht van 3 op 4 augustus 1914 naar de streek van Tienen, maakte de Slag van Halen mee, ontsnapte uit het belegerde bolwerk Antwerpen en kwam in de IJzerslag terecht.

Vanaf dan begon ook voor hem vier jaar stellingenoorlog met periodes van verblijf in de frontlinies en periodes van rust. Uit een aantal bewaarde postkaarten komen we meer te weten over zijn activiteiten tijdens de oorlog.

Duidelijk is dat zijn oom-pastoor Karel Coeman voor hem een grote steun en een toeverlaat was. Basiel August kwam er in zijn verlofperiodes veel op bezoek

Pastoor Coeman met de twee broers Basiel August en Maurice - Gemeentearchief Zedelgem, archief familie Coeman en familie Vanbelle - Develter

en hield zijn oom-pastoor op de hoogte van belangrijke gebeurtenissen aan het front. Via een postkaart aan oom-pastoor vernemen we dat Basiel August op 10 december 1916 met zijn eenheid vanuit Bergues met de trein naar het Camp de Mailly werd gestuurd. De Eerste Belgische Divisie - waarvan het 4^e en het 24^e Linierement deel uitmaakten - moest daar o.a. met een aantal nieuwe Franse wapens gaan oefenen. Ook tijdens de Tweede Slag bij Ieper schreef Basiel August aan oom-pastoor hoe ze op 23 april 1915 inderhaast vanuit De Panne naar Oostvleteren werden overgebracht om in de strijd te worden geworpen. De laatste zin van die postkaart luidt: *"wij zijn hier ferm aan den slag. Weest mij indachtig"*.

²⁵ Basiel August Coeman behoorde tot het 4^e Linierement tot aan de nieuwe opsplitsing van dit regiment in december 1916. Hij werd dan toegewezen aan het 24^e Linierement.

Basiel August had ook een goede band met zijn broer Maurice, die op 14 oktober 1914 naar Frankrijk vluchtte en een tijd bij oom-pastoor in Socx had doorgebracht. Wanneer broer Maurice nadien in midden-Frankrijk terecht kwam, werd de mogelijkheid tot persoonlijk contact allicht wel beperkter. Nadat Maurice vanaf 1 augustus 1917 ook terecht kwam in het 24^e Linierregiment konden de broers elkaar terug veel gemakkelijker zien. Ze gingen nu samen naar oom-pastoor op bezoek. Zo ontstond de mooie foto van de zittende pastoor Coeman met naast hem de beide broers. Ook de zusters in Hoogstade bezochten ze soms samen en ze reisden begin september 1918 nog samen naar Lourdes. Ook met hun neef Basiel Francis Coeman waren er contacten. Zoals hierboven beschreven, was Basiel August op 16 maart 1917 aanwezig op diens begrafenis op het kerkhof van Reninge.

Uit de bewaarde postkaarten blijkt ook dat Basiel August goed bevriend was

Vriend en neef Remi Fonteyne – Archief familie Fonteyne

met zijn neef Remi Fonteyne, de zoon van Euphrasie Coeman en bakker Gustaaf Fonteyne uit Aart-rijke. Remi was van hetzelfde jaar 1894 als Basiel August. Hij was einde september 1914 nog opgeroepen met de lichte 1914. Tijdens de oorlog werkte hij in de militaire apotheek van het Camp du Ruchard in Avon-les-Roches in de Loirestreek. In dit Franse legerkamp was een hersteloord voor Belgische soldaten gevestigd. Uit de postkaarten leren we o.a. dat een verlof van 14 dagen in Creil einde september-begin oktober 1916 voor Basiel August veel slechter afliep dan gehoopt. Hij had er constant pijn in de buik. Niet lang nadien schreef hij na een nieuwe verlofperiode aan Remi: "Voortaan moogt ge op mijn oud adres schrijven. Ik ga terug mijn oud stielken op het front vervullen". Op 17 juli 1917

meldde hij aan Remi – in het Frans – dat hij in de krant gelezen had dat het Duits vliegveld van Aartrijke gebombardeerd was. Hij hoopte dat onze vliegers hun bommen niet te dicht bij hun beider thuis hadden gedropt. Hij besloot met: *"Allons, courage, et toute espoir dans l'avenir"*.

Het dagboek van zuster Segier uit Hoogstade toont dat Basiel August ook daar een regelmatige gast was. Hij werd door haar ook *"kleine Basile Coeman"* genoemd, daar hij duidelijk kleiner was dan Basiel Francis Coeman.²⁶ De zuster kreeg van hem een portret van zijn ouders. Basiel August kwam er ook samen met zijn broer Maurice. Met Kerstmis 1917 lieten de zusters de middernachtmis te Hoogstade opdragen voor een aantal militairen, waaronder Basiel August Coeman. De gebeden van de zusters zouden evenwel niet worden verhoord.

Op 23 april 1918 lezen we in dit dagboek dat Basiel August de zusters ook bezocht na de begrafenis van zijn ordonnans Jonckheere van Zerkegem. Wellicht gaat het om Pierre Jonckheere van het 24^e Linieregiment, die op 20 april 1918

Vereremering van Belgische soldaten te Hoogstade tijdens de Eerste Wereldoorlog - Collectie Patrick Arnou

²⁶ Deze laatste mat 1,75 m. Uit de militaire gegevens blijkt dat Maurice Coeman 1,68 m. groot was. Basiel August was nog kleiner, zoals blijkt uit de foto waarop ze beiden staan met oompastoor Coeman.

werd getroffen door splinters van een bom langs de baan naar Pollinkhove en de dag erop overleed in het militair hospitaal Clep te Hoogstade.

Op 18 september 1916 werd in de Legerbode gemeld dat aan een reeks militairen – vooral onderofficieren – het Oorlogskruis waren toegekend wegens "Gedurende hunne lange aanwezigheid aan het front, zich inzonderheid te hebben onderscheiden door hun flink gedrag in het vuur en hunne onverpoosde toewijding". Onder hen was ook Basiel August Coeman. Op de foto die staat afgedrukt op zijn bidprentje draagt hij dit ereteken op de linkerborst.

Kort voor de start van het Bevrijdingsoffensief reisde Basiel August begin september 1918 nog met zijn broer Maurice naar Lourdes. Sinds het voorjaar van 1915 kregen de frontsoldaten verlofdagen toegekend. Velen zochten vermaak in de grote Franse steden en liepen daar niet zelden venerische ziekten op. Om daaraan te verhelpen sloegen de legerleiding en de katholieke kerk de handen in elkaar en zorgden samen voor deugdame verlofmogelijkheden. Daarbij werd ook Lourdes uitgespeeld. Daar werd in 1917 een Foyer du Soldat Belge opgericht, die werd gepatroneerd door de Duchesse de Vendôme (de zuster van

"Onkel op goe weg naar Lourdes". Basiel August en Maurice Coeman sturen op 3 september 1918 – Gemeentearchief Zedelgem, archief familie Coeman en familie Vanbelle – Develter

Koning Albert), premier de Broqueville en bisschop Schoepfer van Tarbes (Frankrijk). Het dagelijks bestuur was in handen van de Belgische aalmoezenier Van Hoenackere. Er werden voor de Belgische soldaten verschillende hotels afgehuurd. De treinreis naar Lourdes was gratis. Het verblijf zelf eerst niet, maar later subsidieerde de legeroverheid ook dit verblijf. Ongeveer 42.000 Belgische soldaten gingen zo in 1917 en 1918 naar Lourdes: een groot succes. Onder hen dus Basiel August en zijn broer Maurice. Tijdens de heenreis schreven zij op 3 september 1918 een kaartje naar oom-pastoor vanuit Parijs met de melding: *"Onkel, op goe weg naar Lourdes"*. Bij de terugkeer stuurden zij hem op 11 september 1918 weerom een kaartje vanuit Parijs met een zicht op de Basilique du Sacré-Coeur, en met de mededeling: *"In 't terugkomen uit Lourdes een bezoek aan 't H. Hart"*. Achttien dagen later waren ze beiden gesneuveld.

Basiel August Coeman sneuvelt bij de aanval op Stadenberg

Toen Basiel August en Maurice Coeman nog in Parijs waren op de terugweg uit Lourdes, was door de geallieerden al beslist om een Legergroep Vlaanderen op te richten onder leiding van Koning Albert. Deze legergroep moest tussen Nieuwpoort en Armentières overgaan tot de aanval om zo mee België te heroveren op de Duitsers. De aanval begon in de vroege morgen van 28 september 1918 met een bijzonder zware artilleriebeschieting.

Die dag konden het 4e en 24e Liniereregiment een heel eind oprukken tot in het Bos van Houthulst. De volgende dag vielen zij Stadenberg (Flandern II-stelling) aan met zware verliezen. Daarbij sneuvelde ook Basiel August Coeman.

De juiste omstandigheden van zijn overlijden zijn niet bekend. In tegenstelling tot wat in een aantal publicaties wordt vermeld, is hij niet overleden in het militair ziekenhuis Clep te Hoogstade. Hij vond allicht onmiddellijk de dood. Er is geen zekerheid, maar twee bronnen²⁷ spreken over een begrafenis in een massagraf. Er werd in elk geval nergens een overlijdensakte van hem opgesteld, zoals wel het geval was voor zijn broer Maurice, die de dag voordien overleden was in het militair hospitaal Clep te Hoogstade.

²⁷ De mondelinge overlevering van wat door zijn oudste zuster Maria Coeman daarover werd verteld en de verwijzing naar *"fosse comm."* in het militair dossier.

Het Bos van Houthulst in 1918 – Westhoek Verbeeldt

Na zijn overlijden

Het eerste bericht van het overlijden van Basiel August vinden we in het hierboven al besproken dagboek van zuster Segier. Zij kreeg op 8 oktober 1918 bericht van pastoor Coeman dat Basiel August overleden was en dat zijn broer Maurice gewond was. Diezelfde dag kwam legeraalmoezenier Janssens haar het overlijden van beiden melden. Op 14 oktober 1918 kwam pastoor Coeman haar bezoeken, allicht om samen over het verlies van Basiel August en Maurice te spreken en te rouwen.

Op dat ogenblik wist de familie van August Coeman in Aartrijke nog van niets. In het dagboek Depuydt lezen we dat zij het nieuws pas vernemen op zaterdag 19 oktober 1918: *"Men meldt ook verschillende gevallene, onder andere de 2 zoons van Aug. Coeman op den zelfden dag. Schrikkelijke slag voor die menschen"*.

De oudste zuster Maria Coeman heeft later blijkbaar verteld hoe zij samen met haar vader het lijk van haar broer Basiel August ging zoeken. Hoe zij het lijk terugvonden, is niet bekend. Dit zal in elk geval niet eenvoudig geweest zijn, want op dat ogenblik was Basiel August ongeveer al een maand gesneuveld. Er was sprake van een massagraf waar zij hem zouden hebben uitgehaald. Vader

had blijkbaar ook een steekkar meegebracht om het dode lichaam van zijn zoon terug naar huis te brengen en daar te begraven. Feit is dat zijn militaire steekkaart vermeldt dat Basiel August bij latere opsporingen door het leger niet meer werd teruggevonden in het gemeenschappelijk graf.²⁸ Dit zou dus kunnen sporen met het overgeleverde verhaal van Maria Coeman.

Er bestond in elk geval geen enkel officieel stuk omtrent het overlijden van Basiel August. Het leger – dat allicht eerst niet wist van de opgraving van het lijk door de vader – was intussen met opzoekingen gestart. Er werd informatie opgevraagd bij het 4^e en 24^e Linieregiment. In de zomer van 1920 wist de bevoegde dienst dat het graf van Basiel August zich op de begraafplaats in Aartrijke bevond. Men zocht wel nog getuigen van het overlijden van Basiel August. Eerst werd een zekere Louis Haeck uit Zwijnaarde gecontacteerd, die niets kon meedelen. Later zocht men naar de tweede kapitein Tixhon als getuige. Uiteindelijk werd een gerechtelijke verklaring van overlijden gevraagd. In het kader hiervan werden in het Belgisch Staatsblad en in een aantal kranten oproepen gedaan naar personen die iets wisten over de dood van Basiel August. Bij vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge van 24 mei 1922 werd uiteindelijk beslist dat het "voor vaststaand dient gehouden" te worden dat Basiel August op 29 september 1918 voor België gestorven is te Staden.²⁹

3 - Burgerwelzijn, Zaterdag 1 April

Over tot nomad in FRANKRIJK

Frankrijk Hoera, 30 beesten, 5 hect. in wiede in eenen loek, kleiner voordege voorvanden, alles ezare kwalitat gestroepoeds, Calo-Dossau, uitmuntende jukon, op groote plaats. Krotin-mischalet en Calo, in een streek van Belgien, Sint, wegkruist, midden begroete landwezen.

Voor lichtebege pootregte bijvoege bij Maurice De Poesel, in Cousteau Coeur (Somme France) 637

Te koop: Verloft kassiuwacht, inhoud 4. 200 liter, Gemengde pook, Diervecht, Overdekt (Vrijheid, bij Brugge) 607

Te koop: een Bureau Americain gesicht in eiken. Zich te bevrage Gouverneur, 65. 608

De vrede te koop: Vieschess met touw in de hand, Nieuw-uitgave, 16. Brugge, 509

Te koop: Stenokoper, een goed als nieuw. Omvangrijke 1000 liter. Zich te bevrage Gouverneur, 5. Brugge 504

Burgerlijke stand der overleden militairen.

Door het Departement van Landverdediging is een onderzoek ingesteld om te weten of het vermoeden van overlijden der versterkende militairen dienst vermeld is worden.

Inde persoon, die, zeggende het voortv. van dit onderzoek, overvragen macht te doen gelden hebben, wordt verzoekt zo te laten van bijgen aan den Hout Minister van Landverdediging, Dienst der Militaire Graven, 58, Huisstraat, te Brussel.

Rechterlijk Arrondissement 23881/24282

NAAM EN VOORNAAM VAN GRAAD EN KOEPS	PLAATS EN DATUM VAN GEBOORTE	VERMOEDENDE PLAATS EN DATUM VAN OVERLIJDEN
BEENAERTS, Prin-Anast-Imo-Jozef-Maria. — Tweede kapitein, 7 ^e regt. art.	Brugge 04-1911	Zydschoote 15-10-1918
BRACKX, Engelm-Jank. — Soldaat, 2 ^e regt. landwezen	Oostende 29-6-1917	Randster 14-10-1918
COEMAN, Basiel-August-Jozef. — 1 ^e Serg.-Major, 2 ^e linie-regiment.	Aertreke 22-10-1894	Staden 29-9-1918
DE CUYPER, Jozef / van Pater-August. — Hulpvoorzitter, 2 ^e linie-regiment.	Brugge 26-6-1901	Zaen (Loker) 30-6-1918

Vraag om informatie over het lot van Basiel August Coeman in de Brugse krant Burgerwelzijn van 1 april 1922

²⁸ "Ne fut pas trouvé dans la fosse comm."

²⁹ Het Vonnis werd als akte van overlijden overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand te Aartrijke op 14 juni 1922.

de la MILITAIRES
de la DEFENSE NATIONALE
N° 26 NOV 1921

Geacht Heer

4
3P

FAIT.

Ik ondergetekende Coeman August
 bijdrager te Gertijcke, Prov. W. H.
 Stanton Hourout, neem de oetmoedige
 vrijheid U te vragen om de eere-
 teekens van mijn twee zonen welke
 hem toegekend zijn geworden te
 ontvangen, van wie ik geen enkel
 bericht en waaraan ik zeer veel hou-
 den 1st Batiste August Joseph Coeman
 geboren te Gertijcke, 22 oktober 1894
 1st Sergeant Hoofz. 24 Linie Regiment
 6 Compagnie gevallen op het veld van
 te Haden den 29 september 1918 den 2^{de}
 2 Maurice Harel Joseph Coeman geboren
 te Gertijcke den 28 Mei 1898 soldaat
 24 Linie Regiment 6 Compagnie overleden
 in het Belgisch Krijgsgebeue van
 Hoogstade den 29 september 1918
 In de hoop, Mijnheer, dat U aan mijn
 vraag zult voldoen

Groet ik U met achting
 August Coeman
 Gertijcke, den 25 November 1921 dorp N 21

1138

Vader August Coeman vraagt op 25 november 1921 om de eretekens van zijn beide zonen, "waaraan ik zeer veel houdt" - FOD Defensie, persoonlijk militair dossier

Intussen was aan Basiel August op 15 juni 1921 postuum de onderscheiding van ridder in de Orde van Leopold II toegekend. Op 25 november 1921 vroeg vader August Coeman of het mogelijk zou zijn om de eretekens van zijn beide zonen *"van wie ik geen enkel bezit, en waaraan ik zeer veel houdt"*, te kunnen ontvangen. In die brief gaf vader Coeman voor Basiel August *"het veld van eer te Staden"* op als plaats van overlijden, terwijl hij bij Maurice over *"het Belgisch Krijgsgasthuis van Hoogstade"* sprak. Dit sluit dus opnieuw aan bij wat hierboven werd gezegd over de plaats van het overlijden van Basiel August. Op 25 februari 1922 kreeg vader August Coeman de twee brevetten van het aan zijn zoon toegekende Oorlogskruis en van het ridderkruis in de Orde van Leopold II. Men kon hem echter alleen het tweede ereteken overhandigen. Het Oorlogskruis was destijds aan Basiel August zelf afgegeven en het was blijkbaar verloren gegaan (of meegenomen in zijn graf?). Basiel August kreeg postuum ook nog zeven frontstrepen toegekend.

Zijn ouders kregen – naast de algemene dotatie van 300 frank – in januari 1922 nog een bijkomend bedrag van 3.450,00 frank toegekend. Het totaalbedrag correspondeerde met 50 maanden front aan 75 frank per maand.

Maurice Coeman: een jonge man op de vlucht wordt opgeroepen

August Coeman en Romania Gadeyne verloren in de Eerste Wereldoorlog dus ook een tweede zoon Maurice, geboren in Aartrijke op 28 mei 1898.

Hij was 16 jaar toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Uit bewaarde postkaarten weten we dat hij een tijdlang student-intern was in het Sint-Aloysiuscollege te Diksmuide. Of hij daar nog studeerde in oktober 1914 is niet zeker. De archieven van dit college zijn vernietigd.

Bij de inval van de Duitsers vluchtte Maurice naar Frankrijk. Zoals reeds vermeld, ontstond er in Aartrijke op 14 oktober 1914 – daags voor de Duitse inval – paniek. Een driehonderd mannen tussen de 16 en 40 jaar vluchtten weg naar de Westhoek en zo verder naar Frankrijk. Maurice was er één van. Uit een postkaart die hij op 15 oktober 1914 vanuit Coudekerque-Branche (bij Duinkerke) verstuurde naar zijn vader August in Aartrijke, weten we dat hij de dag ervoor

Basil August Coeman stuurt vanuit de regiment-school van het 4e Linie te Menen een prentbriefkaart naar zijn broer Maurice in het "Collegie St Louis" te Diksmuide - Gemeentearchief Zedelgem, archief familie Coeman en familie Vanbelle - Develter

Maurice Coeman stuurt de dag na zijn vlucht uit Aartrijke een kaartje naar huis om te laten weten dat hij goed aangekomen is in het Noord-Franse Coudekerque (15 oktober 1914) - Gemeentearchief Zedelgem, archief familie Coeman en familie Vanbelle - Develter

samen met een metgezel³⁰ gevlucht was naar oom-pastoor in Socx. Op 14 oktober 1914 geraakten ze tot in Veurne, waar ze sliepen. De volgende dag konden ze met een auto mee tot in Duinkerke, waar ze aankwamen rond de middag. Daar verstuurde Maurice het kaartje aan zijn vader om hem gerust te stellen. Vandaar gingen ze dan 13 km te voet naar Socx. Maurice besloot zijn kaartje aan zijn vader met "tot later" en "Vele complimenten". Noch vader, noch zoon wisten toen dat ze elkaar niet meer levend zouden terugzien.

Allicht is Maurice daarna een tijdje bij oom-pastoor in Socx blijven wonen. Maar hij moest naar werk en inkomen zoeken. Uit een kaartje van Basiel August aan oom-pastoor blijkt dat Maurice in juni 1916 in Leigné-sur-Usseau verbleef. Dit is een kleine gemeente van een 400-tal inwoners aan de Vienne (een zijrivier van de Loire) in het midden van Frankrijk.

³⁰ Mogelijk zijn neef Charles Coeman, de zoon van Francis Coeman.

Kleine foto van Maurice Coeman uit zijn militair dossier - War Dead Register

In de zomer 1916 werden alle Belgische mannen die in Frankrijk verbleven en geboren waren tussen 30 juni 1876 en 1 juni 1898 (of dus tussen 18 en 40 jaar) door de Belgische regering opgeroepen voor militaire dienst. Maurice zat er juist bij. Gezien hij in de Loirestreek verbleef, moest hij zich aanbieden bij de Rekruteringscommissie nr. 11 in Tours. Hij werd geschikt bevonden voor actieve militaire dienst bij de infanterie. Op dat ogenblik werd kleermaker vermeld als zijn beroep. Als hij dat beroep al uitoefende in België of dit pas in Frankrijk heeft aangeleerd, weten we niet.

Op 17 oktober 1916 begon hij aan zijn opleiding in het opleidingscentrum nr. 4 in het legerkamp van Auvours (bij Le Mans). Dit Franse legerkamp was reeds bij het begin van de Eerste Wereldoorlog aan de Belgen ter beschikking gesteld. De leefomstandigheden waren er zeker de eerste winter 1914-15 barslecht. De tentzeilen lieten water binnen en er was geen kledij voor de rekruten. Ze defileerden in klompen voor de minister van oorlog. Gaandeweg verbeterde dit.

Het opleidingskamp in het Franse Auvours - CC Stelagraphe

Auvours werd één van de voornaamste opleidingscentra van het Belgisch Leger in Frankrijk. Maurice bleef hier tot 29 april 1917. Toen ging hij naar de school van de Grenadiers in Fécamp. Vanaf 15 mei 1917 volgde hij nog een verdere infanterieopleiding in Oye-Plage. Op 1 augustus 1917 begon zijn echte fronttijd bij het 24e Liniereregiment, waar zijn broer Basiel August onderofficier was.

Hierboven zagen we al dat er een goede band was tussen de beide broers, die geregeld met elkaar optrokken.

Maurice Coeman sterft op de eerste dag van het Bevrijdingsoffensief

Grafzerk van de broeders: Basiel August en Maurice Coeman op de begraafplaats te Aartrijke – © Luc Geers

Op 28 september 1918 startte het Bevrijdingsoffensief. Maurice werd al op de eerste dag ernstig gewond. Waarschijnlijk gebeurde dit zelfs al bij het begin van de aanval.³¹ Men bracht hem over naar het militair hospitaal Clep te Hoogstade, waar hij nog diezelfde 28^e september 1918 overleed. Op 29 september 1918 werd aangifte van zijn overlijden gedaan bij de ambtenaar van de burgerlijke stand te Hoogstade. Dit gebeurde door eerste luitenant Lucien Declerck, beheerder van het militair hospitaal Clep.³² Hij werd begraven in het graf nr.

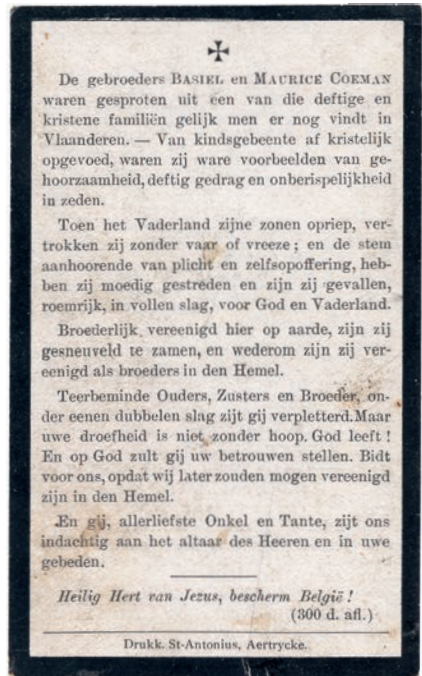
7 op de thans verdwenen militaire begraafplaats van Sint-Rijkers.

³¹ Het is anders weinig waarschijnlijk dat hij nog diezelfde dag zou zijn toegekomen in militair hospitaal Clep te Hoogstade.

³² Een afschrift van deze overlijdensakte werd op 3 november 1926 overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand te Aartrijke.

Op 28 oktober 1920 werd aan vader August Coeman toelating gegeven om ook Maurice te laten ontgraven en hem over te brengen naar de gemeentelijke begraafplaats te Aartrijke. Beide broers werden daar bijgezet in een grafkelder met een arduinen zerk. Deze grafsteen bestaat op vandaag nog steeds, maar verkeert wel in een vrij slechte toestand.

Op de grafsteen liet vader August Coeman beitelen dat zijn beide zonen op 29 september 1918 gevallen waren in het Bos van Houthulst. Dit werd ook zo vermeld op het bidprentje dat voor hen beiden samen werd gedrukt.³³ Nochtans was dit onjuist. Maurice overleed reeds op 28 september 1918 in het militair hospitaal Clep te Hoogstade. Basiel overleed wel op 29 september 1918,

Bidprentje Basiel August en Maurice Coeman - Gemeentearchief Zedelgem

³³ In de tekst van dit bidprentje wordt ook nog gezegd: "Broederlijk vereenigd hier op aarde, zijn zij gesneuveld te zamen, en wederom zijn zij vereenigd als broeders in den Hemel".

maar te Staden. Klaarblijkelijk wilde de familie het voorstellen alsof beide broers samen waren gesneuveld op dezelfde dag en op dezelfde plaats. Dit moest aan hun overlijden nog meer weerklank geven.

Dit lukte ook. Op het gemeenschappelijk gedachtenisprentje van alle Aartrijkse gesneuvelden dat tijdens een plechtige rouwdienst op 11 juli 1919 in de kerk werd uitgedeeld, werd bij de broers Coeman weer vermeld dat zij beiden op 29 september 1918 gesneuveld waren te Houthulst. Ook David Jonckheere nam dit zo over in zijn in 1964 verschenen boekje *Aartrijke 1914-18*. In een artikel "1914-18. Broederliefde tot in de dood" dat in 1983 verscheen in het tijdschrift van de Heemkundige Kring Aartrijke, werd door auteur Urbain Naert zelfs beweerd: "Op een boogscheut van elkaar verwijderd werden zij omstreeks dezelfde tijd op 29 september 1918 door Duits geweervuur ter plaatse neergekogeld". In hetzelfde artikel werd ook vermeld dat er naast de broers Coeman maar twee andere gevallen bekend zouden zijn van broers die in de Eerste Wereldoorlog op dezelfde dag sneuvelden: de bekende broers Van Raemdonck uit Temse³⁴ en de broers Beckers uit Hemiksem. Dit alles klopt dus niet.

Het Oorlogskruis met palm – Testa vzw

Aan Maurice werden op 9 augustus 1919 postuum de Overwinningsmedaille en de Herinneringsmedaille 1914-18 toegekend. Uit de hierboven reeds besproken brief van zijn vader van 25 november 1921 blijkt dat deze dit niet wist. Later werd Maurice ook nog onderscheiden met het Oorlogskruis met palm en met het ridderkruis in de Orde van Leopold II. Die beide decoraties werden wel samen met de brevetten overhandigd aan zijn vader op 16 september 1922. Vanaf 1 augustus 1918 had Maurice ook recht op één frontstreep, gezien hij toen een jaar aan het front was. Toch werd na zijn dood in zijn dossier eerst genoteerd dat er hem geen frontstrepen werden toegekend. Dit werd later rechtgezet.

³⁴ Zij werden teruggevonden dicht bij de plaats waar Basiel Francis Coeman werd geraakt.

Wat echter niet in orde leek te komen, was de geldelijke vergoeding waarop de ouders Coeman ook voor Maurice recht hadden. Ze hadden reeds in 1920 de algemene dotatie van 300 frank gekregen, maar er volgde daarna – ondanks aandringen – niets meer. In 1924 deden ze een beroep op de tussenkomst van René Debruyne, die toen niet alleen nationaal voorzitter was van het ACV, maar ook katholiek volksvertegenwoordiger voor het kiesarrondissement Brugge. Debruyne kwam tussen en bespoedigde de zaak. Vader August Coeman kreeg einde 1924 een aanvullende betaling van 1.250 frank. Er waren voor Maurice 14 frontmaanden toegekend aan 75 frank en tien maanden achter het front (tijdens de opleiding) aan 50 frank.

Ook het gezin August Coeman moet verder

Hoe zwaar de klap ook was, het gezin van vader August Coeman moest verder. Uit het dagboek Depuydt vernemen we dat de postbedeling in Aartrijke opnieuw in werking trad op 30 oktober 1918. Dit betekende dat August vanaf die dag ook zijn werk als postbode hervatte.

De familie Coeman na de Eerste Wereldoorlog – collectie Hugo Gobert

Het was in die tijd de mode om een soort officiële familiefoto te maken, waarop vader en moeder met het ganse gezin voorkwamen. Ook van het gezin August Coeman werd na de oorlog een dergelijke foto gemaakt. Zittend zien we hemzelf en zijn echtgenote Romania Gadeyne. Op de tweede rij links de drie dochters Maria, Angela en Martha, en rechts de overblijvende zoon Remi.

Pater Firmien met tropenhelm - Gemeentearchief Zedelgem, archief familie Coeman en familie Vanbelle - Develter

Remi - intussen pater Firmien - vertelde in 1955 hoe het geloof voor zijn ouders een grote sterkte was bij het verlies van hun beide zonen. Toen hij hen nadien vroeg of hij - als laatste overgebleven zoon - pater kapucijn mocht worden, stemden ze onmiddellijk toe, ook al betekende dit dat ze afstand deden van hun laatste zoon. Remi trad in 1924 binnen in het noviciaat in Edingen. Hij vertrok op 8 oktober 1937 als missionaris naar het toenmalige Belgisch-Congo en kwam pas voor het eerst terug op verlof in 1947. Intussen waren zijn beide ouders in 1938 (moeder) en in 1944 (vader) overleden zonder hun zoon nog gezien te hebben. In 1962 werd hij in het intussen onafhankelijk geworden Congo directeur van de broeders van Sint-Jozef in Molegbe, waar

hij de toenmalige generaal Mobutu leerde kennen. Hij overleed in Congo op 10 maart 1966 aan de gevolgen van vlektyfus. Hij was toen 63 jaar oud.

Ook Martha Coeman - één van de drie meisjes - werd in 1923 kloosterzuster. Zij trad in bij de zusters Dominicanessen van de Heilige Rozenkrans van Engelendale te Brugge. Haar zuster naam was Maria-Clara. Zij werd geprofest in juni 1926. Bij die gelegenheid schreef zij een kaartje naar haar ouders, dat sloot met de woorden: *"Wilt a.u.b. een goed gebed voor mij doen opdat ik een heilig Profes moge afleggen. Op dien dag zal ik U niet vergeten. Uwe dochter in J.C. Den ouderlijken zegen a.u.b."* Zij was onder meer actief in het Sint-Vincentius-Ferreriesinstituut te Oostende. Dit was een weeshuis dat later werd omgevormd

tot een preventorium en een vakantiekolonie voor kinderen met een zwakke gezondheid. Nog later zou daaruit de Sint-Jozefskliniek ontstaan.

Alleen de jongste dochter Angela huwde in 1937 met August Vanbelle. Zij werd moeder van zes kinderen, waarvan slechts twee in leven zijn gebleven. Zij overleed al vroeg in 1947. De oudste dochter Maria Coeman bleef ongehuwd. Zij had het geluk later opgenomen te worden in de familiekring van haar schoonbroer en overleed op 94-jarige leeftijd te Veldegem op 3 december 1990. Zij werd te Aartrijke begraven.

Charles Coeman wijkt uit naar de Verenigde Staten

Huwelijksfoto van Charles Coeman en Sidonie Pattyn - Archief familie Coeman (VS)

Hierboven vermeldden we al dat Basiel Francis Coeman ook een broer Charles had die soldaat was in de Eerste Wereldoorlog. Hij was geboren in Aartrijke op 9 december 1897 en huwde na de oorlog op 21 juni 1921 met Sidonie Pattyn uit Bekegem. Op 31 maart 1922 werd hun eerste zoon Basiel Francis geboren, duidelijk een verwijzing naar de gesneuvelde broer van Charles.

Door zijn huwelijk met Sidonie Pattyn kwam Charles Coeman terecht in een familie die volop aan het emigreren was naar de Verenigde Staten. Zijn schoonouders hadden acht volwassen kinderen.³⁵ Een aantal daarvan waren al vóór de Eerste Wereldoorlog uitgeweken

naar de Verenigde Staten. Wellicht overhaalde Sidonie haar echtgenoot om dit

³⁵ Er waren ook drie kinderen op jonge leeftijd overleden.

ook te doen. Op 1 november 1922 vertrokken zij met het schip *Homeric*³⁶ naar New York vanuit het Engelse Southampton. Sidonie was dan al opnieuw zwanger. Hun zoontje van 7 maanden bleef nog vijf jaar achter bij de moederlijke grootouders. In 1927 gingen de grootouders samen met hun kleinzoon en met hun twee jongste dochters de andere kinderen vervoegen in de Verenigde Staten. Uiteindelijk was zo de ganse familie Pattyn met de ouders, de acht kinderen (en schoonkinderen) en de kleinkinderen volledig uitgeweken. Ze vestigden zich allen dicht bij elkaar in en rond Detroit. Vader Pattyn overleefde de overtocht wel, maar overleed nog hetzelfde jaar in de Verenigde Staten.

Ook Charles en Sidonie vestigden zich in Detroit. Op 6 maart 1923 werd hun tweede zoon Francis J. Coeman daar geboren. Nadien volgden nog drie dochters: Mary Therese, Elizabeth en Virginia. In 1928 vroeg Charles Coeman de Amerikaanse nationaliteit aan.³⁷ Hij werkte op dat ogenblik als "cement worker". Uit de volkstelling 1930 blijkt dat Charles – die nog steeds in Detroit woonde – intussen schilder was in een autofabriek. Bij de volkstelling 1940 woonde het gezin in de voorstad Shelby bij Detroit. Charles werkte nog steeds in een autofabriek. Zijn twee zonen Basiel Francis en Francis werkten toen in de landbouw.

De Tweede Wereldoorlog: zoon Francis J. Coeman sneuvelt in Europa

De Verenigde Staten werden ook in de Tweede Wereldoorlog betrokken. De beide zonen van Charles en Sidonie werden opgeroepen en vertrokken als soldaat naar Europa om daar te vechten. Voor Charles – die zelf oud-strijder was van de Eerste Wereldoorlog en daar ook zijn broer en zijn beide neven verloren had – zal dit bijzonder hard zijn aangekomen.

³⁶ De *Homeric* was een Duits schip dat in 1913 was gebouwd voor de Norddeutscher Lloyd. Na de Eerste Wereldoorlog was het afgestaan aan Groot-Brittannië in het kader van de vergoeding van de oorlogsschade door Duitsland. Het werd in 1920 verkocht aan de White Star Line, die het terug in orde zette. Op 15 februari 1922 maakte de *Homeric* de eerste overtocht naar New York voor de nieuwe eigenaar. Het schip werd gesloopt in 1936.

³⁷ Hij had dit ook al eerder gedaan in 1925.

Basiel Francis Coeman in uniform (VS) – Archief familie Coeman (VS)

Francis J. Coeman in uniform (VS) – Archief familie Coeman (VS)

De oudste zoon Basiel Francis werd opgeroepen in december 1942. Hij werd ingedeeld bij het 22^e Infanterieregiment. Hij vertrok al in oktober 1943 naar Europa.³⁸ Zijn eenheid nam deel aan de landing in Normandië (Utah Beach). Of hij daar zelf bij was, weten we niet. In elk geval werd hij twee maanden later – nl. op 6 augustus 1944 – voor het eerst gewond. Op 22 november 1944 werd hij opnieuw gewond, nu bij gevechten in Duitsland. Hij overleefde de oorlog. Hij werd onderscheiden met het Purple Heart, een medaille die wordt uitgereikt aan soldaten die werden gewond of gedood. Basiel Francis was gehuwd en kreeg vier kinderen. Hij stierf op 18 juli 2008 en werd als veteraan begraven op het Great Lakes National Cemetery in Holly (Michigan).

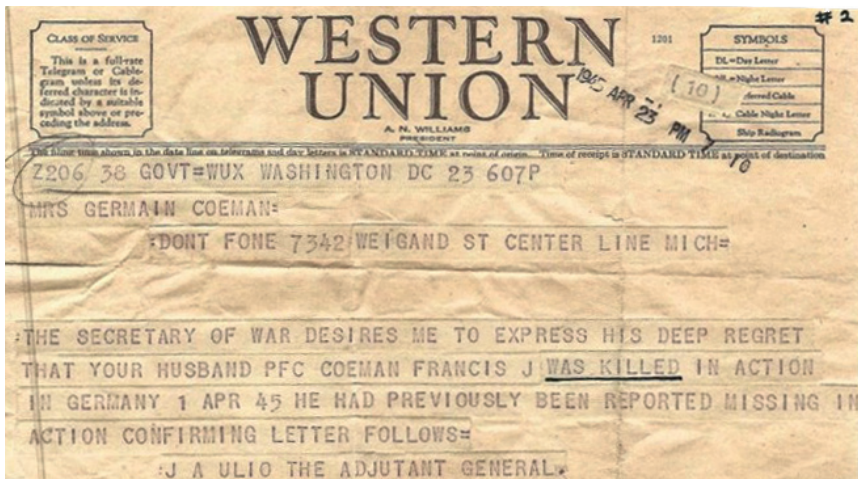
Met Francis J. Coeman, de tweede zoon van Charles Coeman en Sidonie Pattyn, liep het slechter af. Op 11 december 1942 meldde de plaatselijke krant dat hij verloofd was met Germaine Burrick uit Center Line (ook een voorstad van Detroit). Ze huwden op 10 juli 1943. Er was een avondfeest voor 200 gasten en het jonge koppel ging op reis naar de Niagarawater-vallen. Een dergelijk feest zou toen in Aartrijke – ook zonder Duitse bezetting – voor "gewone" mensen nog compleet onmogelijk geweest zijn. Op 12 februari 1944 werd een dochtertje Carol Ann geboren. Vader Francis was toen al opgeroe-

³⁸ Allicht naar Groot-Brittannië voor verdere training.

pen voor militaire dienst. Op het ogenblik van de geboorte volgde hij zijn opleiding in het Camp Van Dorn in Mississippi. Grootvader Burrick stuurde hem een telegram: *"Hello Daddy Baby daughter born feb 12 5:30 St Joseph hospital both doing okay. Come up and see us as soon as Uncle Sam lets you"*. Francis J. Coeman kreeg verlof en kon aanwezig zijn bij het doopsel van Carol Ann op 27 februari 1944.

Francis J. Coeman maakte deel uit van de 255^e Infanterieregiment, die op haar beurt een deel was van de 63^e Infanterieregiment. Deze was geactiveerd op 15 juni 1943 en stond onder de leiding van generaal Louis Hibbs. Ze had als motto *"Blood and Fire"*, geïnspireerd op een uitspraak van Churchill over wat de As-mogendheden in de toekomst te wachten stond. In november 1944 werd de eenheid van Francis J. Coeman ingescheept naar Marseille. Einde december 1944 werden ze voor het eerst ingezet. Vanaf februari tot einde april 1945 vocht de 63^e Infanteriedivisie zich een weg door Duitsland vanaf Sarreguemines door de Siegfriedlijn naar Worms, Mannheim, Heidelberg, Gunzburg tot Landsberg Am Lech.

Op 16 april 1945 ontving de toen 22-jarige Germaine Burrick een telegram van de Secretary of War, waarin werd gemeld dat haar man vermist was bij de gevechten in Duitsland en dit sinds 1 april 1945. Er werd haar beloofd zo spoer

Een telegram van 23 april 1945 meldt aan de jonge echtgenote van Francis J. Coeman dat haar man gesneuveld is - Archief familie Coeman (VS)

dig mogelijk verder nieuws te melden. Op 23 april 1945 bevestigde een tweede telegram dat Francis J. Coeman overleden was. De telegrammen werden nadien nog door brieven bevestigd. Op dat ogenblik was zij zeven maanden zwanger van een zoontje Francis Harry Coeman, dat geboren werd op 11 juni 1945.

Grafkruis van Francis J. Coeman op de Amerikaanse militaire begraafplaats van Saint-Avold - Archief familie Coeman (VS)

Uit een brief die ze nadien kreeg van de aalmoezenier van het 255^e Infanterieregiment bleek dat haar man geraakt werd toen zijn voertuig over een landmijn reed in de buurt van het Duitse stadje Leimen. Hij kreeg de lading in de rug en was op slag dood. Er werd voor hem een katholieke rouwdienst opgedragen door de aalmoezenier en hij werd eerst begraven op de militaire begraafplaats van Bentheim in Duitsland. Zij kreeg als weduwe de vlag toegestuurd die op de kist van haar man lag bij zijn begrafenis. Postuum werden aan hem ook een reeks onderscheidingen toegekend, waaronder het Purple Heart en de Bronze Star Medal.

Toen de militaire begraafplaats van Bentheim werd opgeheven, vroeg de weduwe om haar man te begraven in België, nl. op de Amerikaanse begraafplaats Flanders Fields in Waregem. Haar wens kon niet worden ingewilligd omdat deze begraafplaats was voorbehouden aan gesneuvelden uit de Eerste Wereldoorlog. Francis J. Coeman werd uiteindelijk definitief begraven op de begraafplaats van Saint-Avold in het Franse departement Moselle.

Op het ogenblik van het overlijden van zijn zoon woonde Charles Coeman in Utica (ook bij Detroit), waar hij zelf boerde. Hij overleed daar op 24 februari 1954. Zijn vrouw Sidonie Pattyn stierf meer dan twintig jaar later op 8 mei 1976.

Dankwoord

Voor het samenstellen van deze tekst kregen we heel wat hulp van verschillende mensen. Wij houden eraan om in het bijzonder onze dank uit te spreken aan de archivaris Bisdom Brugge, Laurette Buffel, Carol Ann Coeman Urban, Trui Coeman, Emiel Decock, Frans Denoo, Jozef Depuydt, Marie-Jeanne Fonteyne, Luc Geers, Hugo Gobert, Ignace Goethals, Zuster Rita en Zuster Josiane van de Zusters van het Geloof Tielt, Wilfried Hermy, Daniel Janssens, Agnes Moeyaert-Coeman, Hannelore Neyt, Jim Pattyn, André Ramon, Nadine Tommeleyn, Bernadette (Betty) Vanbelle, Lutgarde (Lut) Vanbelle, Maria (Miet) Vanbelle.

Bronnen

Voornaamste archiefbronnen

Archief Bisdom Brugge

Archief FOD Defensie

Familiearchief Carol Ann Coeman Urban

Gemeentearchief Zedelgem

Koninklijke Bibliotheek van België (KBR)

War Heritage Institute (WHI)

Voornaamste gedrukte en online bronnen

ARNOU, P., BRAET, J., DENEVE, C. en DENYS, B., *Aartrijke, Loppem, Veldegem en Zedelgem tijdens de grote Oorlog*, Zedelgem, Gemeentebestuur, 2019.

BACCARNE, R. en STEEN, J., *Van het vrijbos tot Roeselare*, s.l., 2002.

Burgerwelzijn, diverse data.

CHATELLE, A., *L'effort belge en france pendant la guerre (1914-1918)*, Parijs, Firmin-Didot, 1934.

DE BOCK, S., *Erkenning voor "onze helden van den IJzer"?*, Gent, masterproef, 2009.

De Legerbode, diverse data.

DE VUYST, P., "Belgische opleidingskampen in Bretagne en Normandië tijdens Wereld-oorlog 1914-1918", op www.pervijze.be (laatst geraadpleegd op 10/8/2021).

DE VUYST, P., "Van de Hel naar de Hemel. Belgische soldaten op grote congé bij Van Hoenackere te Lourdes 1916-1918", op www.wolddudzele.brugsevereniging.be (laatst geraadpleegd op 10/8/2021).

GONZALF VAN ANTWERPEN, *Necrologium van de Vlaams-Belgische Provincie vanaf haar oprichting op 4 juli 1958 tot en met 1979*, getrokken uit Vox Minorum, op www.theo.kuleuven.be (laatst geraadpleegd op 10/8/2021).

Gulden boek der vuurkaart.

Het nieuws van Den Dag, diverse data.

Het Nieuwsblad, diverse data.

Het oorlogsdagboek van Jules Depuydt, Zedelgem, Heemkundige Kring, 1997.

JACOBS, M., *Naamstenen 1914-1918*, Brugge, Provincie West-Vlaanderen, 1988.

JONCKHEERE, D., *Aartrijke 1914-18*, Torhout, Cornille, 1964.

L'écho belge, diverse data.

MATTENS, D., "Over vuurkruisen, frontstrepen en andere eretekens", in *Van Mensen en Dingen. Tijdschrift voor volkscultuur in Vlaanderen*, 2014, 60-76.

NAERT, U., *Aartrijke in de eerste wereldoorlog, deel II, Dagboek van een zuster*, Eernegem, 1983.

NAERT, U., "1914-18. Broederliefde tot in de dood", *Tijdschrift Heemkundige Kring David Jonckheere*, 1983, 108-114.

POLLET, J., *Bijdragen tot de geschiedenis van Aartrijke 1740-1814*, Zedelgem, Heemkundige Kring, 1986.

SIMOENS, T., *De chaos van het slagveld*, Antwerpen, Horizon, 2016.

WEEMAES, M., *Van de IJzer tot Brussel*, Marcinelle, Maison d' Edition, z.d. (1972).

X., *Brugge garnizoenstad*, Brugge, 2008.

Wikipedia, v° Fun (winkelketen), Leigné-sur-Usseau, René Debruyne, Socx, 22nd Infantry Regiment (United States), 63rd Infantry Division (United States) (laatst geraadpleegd op 10/8/2021).

Geraadpleegde databanken

www.abmc.gov, www.ancestors.familysearch.org, www.archiefbank.zedelgem.be, www.broqueville.be, www.encyclopedia.ushmm.org, www.erfgoedilveringem.com, www.findagrave.com, www.forum.pages14-18.com, www.gallica.bnf.fr,

www.geneanet.org, www.honorstates.org, www.inventaris.onroerenderfgoed.be,
www.madeinaalst.be, www.mississippiencyclopedia.org, www.namenlijst.org,
www.odis.be, www.search.arch.be, www.stamboomonderzoek.com,
www.vrijwilligersrab.be, www.wardeadregister.be, www.warheritage.be,
www.westhoekverbeeldt.be, www.wo1.be, www.zwinstreek.eu,
www.63rdinfidiv.com.

Colofon

Deze brochure kwam tot stand door de Vaderlanderkes Zedelgem i.s.m.
Gemeentebestuur Zedelgem

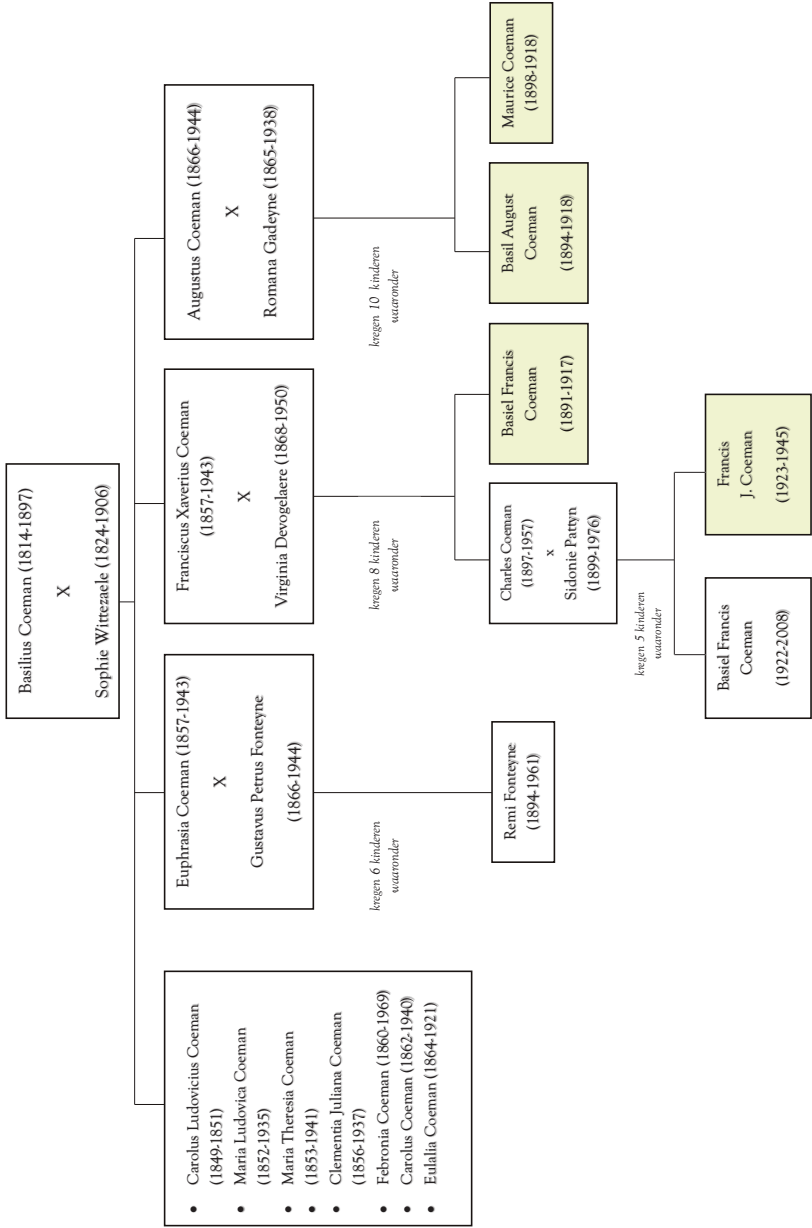
Auteur: Patrick Arnou

Vormgeving en druk: Drukkerij Eurodesign, Veldegem, Tel. 0475 73 04 16,
drukkerijeurodesign@telenet.be

D/2021/2799/2

V.U. Annick Vermeulen, Pater Amaat Vynckelein 1, 8210 Zedelgem

Overzicht familiebanden Coeman

"Toen het vaderland zijne zonen opriep, vertrokken zij zonder vaar of vreeze; en de stem aanhoorende van plicht en zelfsoffering, hebben zij moedig gestreden en zijn zij gevallen, roemrijk, in vollen slag, voor God en Vaderland."
- Bidprentje van Basiel August en Maurice Coeman.

Basiel August Coeman
(22/10/1894 - 29/9/1918)

Basiel Francis Coeman
(19/10/1891 - 13/3/1917)

Maurice Coeman
(28/5/1898 - 28/9/1918)

Francis J. Coeman
(6/3/1923 - 1/4/1945)

